

Addendum ‘Duaal leren’ bij het sectorconvenant 2021 - 2022 afgesloten tussen de Vlaamse Regering en de sociale partners van de Grafische en Papier- en kartonbewerkende sector

Tussen de VLAAMSE REGERING,

hierbij vertegenwoordigd door:

- Mevrouw Hilde Crevits, De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,
- De heer Ben Weyts, De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

hierna de “Vlaamse Regering” genoemd,

en de SOCIALE PARTNERS VAN de Grafische sector,

met als vertegenwoordigers voor de werkgevers:

- Mevrouw Ilse Straetman, voorzitter raad van bestuur GRAFOC vzw, vertegenwoordiger Vlaamse nieuwsmedia , HR Manager Printing Partners Beringen;
- De heer Denis Geers, voorzitter raad van bestuur Febelgra vzw, CEO Graphius;

met als vertegenwoordigers voor de werknemers:

- De heer Jef Boonen, Ondervoorzitter GRAFOC vzw, Secretaris ACV, Bouw, Industrie & Energie;
- De heer Jan Meeuwens, Bestuurder GRAFOC vzw, Federaal Secretaris BBTK;

en de SOCIALE PARTNERS VAN de Papier- en kartonbewerkende sector,

met als vertegenwoordigers voor de werkgevers:

- Mevrouw Lieve Vanlierde, Secretaris-Generaal Federatie der Papier- en kartonbewerkende bedrijven;

met als vertegenwoordigers voor de werknemers:

- De heer Frank Borloo, Regionaal secretaris ACV-Bouw-Industrie-Energie;
- De heer Erik Decoo, Nationaal sectoraal verantwoordelijke ACLVB;
- De heer Olivier Van den Eynde, secretaris ABVV-Algemene Centrale;

hierna “de sector” genoemd,

Wordt overeengekomen wat volgt:

Verbintenissen van de Vlaamse Regering

Artikel 1. De Vlaamse Regering verbindt er zich toe in het kader van voorliggende overeenkomst tijdens de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2022 een maximale toelage van 49 000 EUR uit te betalen aan **Grafoc vzw (Grafisch Opleidingscentrum), Marsveldplein 2, te 1050 Brussel (ondernemingsnummer: 0852.063.044 -bankrekeningnummer: BE70 1441 2347 5525)** en aan het **Fonds voor Bestaanszekerheid voor de papier- en kartonbewerkende nijverheid, Marsveldplein 2, te 1050 Brussel (ondernemingsnummer: 0457.480.407 -bankrekeningnummer: BE57 7320 1149 2935)** ter financiering van acties ter versterking van de werkcomponent van **duaal leren**.

Artikel 2. De in dit addendum opgenomen engagementen zijn inspanningsverbintenissen en resultaatsverbintenissen. Bij de afrekening wordt de verantwoording van de inspanningen én van de resultaten beoordeeld:

- 80% is inspanningsfinanciering die wordt toegekend op basis van vooraf vastgelegde inspanningsverbintenissen
- 20% is resultaatsfinanciering die wordt toegekend op basis van vooraf vastgelegde resultaatsverbintenissen. 20 % van het in artikel 1 vermelde bedrag wordt uitbetaald in zoverre de resultaatsverbintenissen behaald zijn. Als een verbintenis niet wordt behaald, wordt de twintig procent a rato van het aantal behaalde resultaatsverbintenissen uitbetaald;
- De storting van de subsidie wordt geregeld via het Ministerieel Besluit houdende toekenning van een projectsubsidie aan Grafoc vzw ter uitvoering van het addendum "Duaal leren" bij het sectorconvenant (2021-2022) afgesloten tussen de Vlaamse Regering en de sociale partners van Grafische en papier- en kartonbewerkende sector.

Verbintenissen van de sector

Artikel 3. De grafische en papier- en kartonbewerkende sector verbindt zich ertoe om, vertrekkende van een sectorale visie op de werkcomponent van **duaal leren**, de sectorale realiteit en de sectorspecifieke uitdagingen en prioriteiten een aantal doelgerichte **acties** op te zetten ter versterking van de werkcomponent van **duaal leren**.

De acties geformuleerd in dit addendum hebben betrekking op:

- de kwantiteit van leerwerkplekken voor het secundair onderwijs
- de kwaliteit van leerwerkplekken voor het secundair onderwijs
- het inzetten op het **duaal leren** in het hoger- en volwassenenonderwijs

Artikel 4. De sectoren verbinden er zich toe de subsidie uitsluitend aan te wenden ter uitvoering van deze acties.

Artikel 5. Ter verantwoording en ter evaluatie van deze overeenkomst bezorgen de sectoren ten laatste op **31 januari 2022** een voortgangsrapport en ten laatste op **31 januari 2023** een eindrapport aan het departement Werk en Sociale Economie. Het voortgangs- en eindrapport omvatten:

- de rapportering over de verschillende initiatieven ter realisering van het actieplan;
- de toetsing van de realisaties van de resultaatsverbintenissen en de doelstellingen vermeld in het addendum 'duaal leren';

- de verantwoording van de aanwending van de ontvangen subsidiebedragen (enkel voor het eindrapport).

Het departement Werk en Sociale Economie bezorgt de richtlijnen inzake de rapportering tijdig aan de sector.

Omgevingsanalyse

1. Sector in cijfers en trends

Het Sectoraal Partnerschap van de Grafische en Papier-en kartonbewerkende sector is gestart op 7 december 2020 en neemt volgende bevoegdheden op:

- De erkenning en opheffing van erkenning van een onderneming;
- De uitsluiting van een onderneming;
- De controle op de uitvoering van de overeenkomst;
- Het nemen van acties om de ondernemingen te informeren over duaal leren in Vlaanderen;
- Het ondersteunen en mobiliseren van ondernemingen met het oog op een versterking zowel kwantitatief als kwalitatief van het aanbod aan werkplekken;
- Het opmaken van een jaarlijks monitoringsrapport over de stand van zaken van het duaal leren in de sector in Vlaanderen;
- Het verlenen van advies over alle materies die de werkplekcomponent van duaal leren in de sector in Vlaanderen aanbelangen.

1.1 Omschrijving Grafische sector

De grafische nijverheid of printmedia industrie groepeert alle bedrijven die één of meerdere activiteiten uitvoeren van beeld- en tekstcreatie, drukken via offset, flexo, hoogdruk, diepdruk, zeefdruk of digitaal drukken op om het even welk materiaal, afwerking van het drukwerk en alle reproductie- en dupliceringsactiviteiten van audiovisuele communicatie.

De grafische beroepen komen niet enkel in PC130, PC136, PC200 en PC222 voor maar in ongeveer 11 verschillende paritaire comités.

De grafische ondernemingen zijn voornamelijk KMO's:

Uit de groepssectorfoto van WSE is op te maken dat de tewerkstelling van PC130 arbeiders tussen 2014 en 2019 gedaald is met 10,8%.

De grafische sector is zeer investeringsintensief waardoor fusies, falingen en doorgedreven automatisering legio zijn met een krimpende tewerkstelling tot gevolg.

Uit eigen verzamelde data (via diverse vacature sites, rechtstreekse input van bedrijven, ...) merken we dat er nog steeds vraag is naar technische profielen. In 2015 verzamelden we 877 vacatures, 1.035 in 2016, 1.072 in 2017, 958 in 2018 en in 2019 werden 960 vacatures verzameld. (Bron: Vacature rapport 2013-2019). De meest gevraagde profielen in 2019 waren prepresser/vormgever, drukkers, drukafwerkers en digital print operatoren.

- **Leeftijdsprofiel**

De grafische sector heeft een groot aantal oudere werknemers waardoor de uitstroom van 55-plussers met 36,1% bijzonder hoog zal liggen in 2025. Er wordt ingeschat dat de tewerkstelling in de sector nog verder zal krimpen met 4,1% tegen 2025.

- **Impact #Covid19 op vacatures**

Wat de exacte impact zal zijn op de economie zal pas over een aantal maanden blijken als er een globaler zicht is op alle feiten en gevolgen.

Van 1 januari tot 19 mei registreerden we voor 2020 481 vacatures, ofwel een stijging met 31% (115

vacatures) tegenover 2019. Tot en met 15 maart, het 'officiële' begin van de Corona crisis. Economisch ging het goed als je naar de vacatures kijkt: een stijging van maar liefst 63% (124 vacatures) tegenover het jaar ervoor. In de periode tussen 15 maart en 19 mei was er t.o.v. 2019 een lichte krimp met 6%.

We kunnen op zijn minst stellen dat deze cijfers gezien de coronacrisis merkwaardig zijn. Uit het onderzoek dat GRAFOC samen met Febelgra in april 2020 heeft uitgevoerd geeft 67% van de bedrijven aan dat er een omzetsdaling is van meer dan 50%. 60% van de bedrijven gaf ook aan dat mede hierdoor een tijdelijke werkloosheid in het bedrijf is.

Een voorzichtige conclusie is dat het aantal vacatures in zijn totaliteit hoger ligt, maar de impact van de crisis zal pas later uitwijzen wat de echte gevolgen zijn. De meeste bedrijven zetten hun aanwervingen on hold, sommigen danken medewerkers af en helaas zijn er ook ondernemingen die in vereffening gaan of het faillissement zullen aanvragen. (Bron: Impact #Covid19 op vacatures GRAFOC)

Er kan moeilijk ingeschat worden welke impact pandemieën kunnen hebben op duaal leren. Mogen bedrijven open blijven? Mogen leerlingen nog vanuit de school naar een leerwerkplek gaan? Dergelijke beslissingen worden door de verschillende overheden, scholen, netten en koepels vastgelegd.

Van thuis uit leren drukken in offsetrotatie, flexorotatie, digitaal drukken, ... is technisch niet mogelijk.

GRAFOC en PaperPackSkills zullen bedrijven en leerlingen informeren welke veiligheidsmaatregelen er moeten genomen worden om onder optimale omstandigheden het leertraject op de werkvloer te laten doorgaan.

Indien een leerbedrijf in technische werkloosheid valt die van korte duur is, kan de overeenkomst van de leerling tijdelijk geschorst worden en nadien weer worden verdergezet. Indien de technische werkloosheid van lange duur is, kan eventueel gekeken worden om de overeenkomst binnen het betreffende bedrijf te beëindigen en herop te starten binnen een andere erkende (of nog te erkennen) onderneming.

GRAFOC en PaperPackSkills zullen in geval van een corona uitbraak bedrijven verwijzen naar de info op <https://www.syntravlaanderen.be/duaal-leren/coronavirus> voor de meest up-to-date informatie. GRAFOC en PaperPackSkills zullen het bedrijf en de school bijstaan om de best passende oplossing te zoeken voor de duale leerling.

1.2 Omschrijving Papier-en kartonbewerkende sector

- **Schets van de sector:**

De Vlaamse papier- en kartonbewerking is een heterogene sector waarbij verschillende deelsectoren te onderscheiden zijn met veel variatie in de eindproducten. De papier- en kartonsector is tewerkgesteld in de NACE-BEL code 17.2 'Vervaardiging van artikelen van papier of karton', waaronder vervaardiging van gegolfd papier, golfkarton, verpakkingsmateriaal van papier en karton, huishoudelijke en sanitaire papierwaren, kantoorbenodigdheden van papier, behangpapier en andere artikelen van papier en karton vallen¹.

¹ NACE-BEL-code 17.2 bevat volgende onderdelen: 17.21 (17210, 1721001, 1721002, 1721003, 1721004), 17.22 (17220), 17.23 (17230, 1723001), 17.24 (17240) en 17.29 (17290, 1729001).

Algemeen mag gesteld worden dat de Vlaamse papier- en kartonbewerking sterk is geëvolueerd maar ook tegenover een aantal uitdagingen staat. De afgelopen jaren hebben enkele deelsectoren ingrijpende wijzigingen ondergaan, aangezien zowel de vragen van de klant, de eindproducten, de milieueisen, de voedselveiligheid als de gebruikte technologische processen verandering hebben gekend. In het algemeen is de automatisering van de machines vandaag meer verevorderd dan vroeger, maar blijft het ook een uitdaging voor de toekomst. Het is belangrijk dat leerlingen binnen duaal leren aandachtig worden gemaakt op deze uitdagingen zowel vanuit de werkplek als vanuit de school. De competenties die ze aanleren dienen te beantwoorden aan huidige en toekomstige noden binnen de sector.

Daarnaast is er in de sector ook een opmerkelijke wijziging geweest van pure transportverpakking naar multifunctionele verpakkingen, de zogenaamde 'shelf ready packaging'. Hierbij krijgen verpakkingen naast transport en bescherming ook een verkoopfunctie. Verpakkingen worden hoogkwalitatief bedrukt in kleur en onderdeel van een merkimago dat de consument moet overtuigen tot aankoop. Deze wijziging zorgt ervoor dat leerlingen binnen duaal leren met een kritische blik dienen te kijken naar verpakkingen die hoogkwalitatief moeten zijn. Daarnaast wordt de leerling ook aangemoedigd om probleemoplossend en innovatief na te denken; hoe kan verpakking worden bijgestuurd opdat het tegemoet komt aan de eisen van de consument en maatschappij.

In de toekomst zullen de huidige eindproducten blijven veranderen naar nieuwe varianten aangezien de technische mogelijkheden en de evoluties in de digitale wereld zich blijven ontwikkelen. Het zal een belangrijk aandachtspunt blijven voor ondernemingen om technologische mogelijkheden, wijzigingen in de Europese regelgeving en eisen van de klanten op te volgen omtrent verpakking, logistieke mogelijkheden, bedrukking, duurzaamheid en ecodesign, alsook alle kennis en competenties die werknemers hiervoor nodig hebben. Dit is belangrijk om de controle op de arbeidsmarkt niet te verliezen! Het sectorfonds zal deze evoluties mee opvolgen, om zowel een 'op maat' aanbod van opleidingen te kunnen aanbieden om de competenties van de werknemers op peil te houden, als om projecten of subsidie te kunnen voorzien naargelang de noden van de sector. Indien er veranderingen in competenties worden vastgesteld heeft dit uiteraard ook impact op reeds bestaande en toekomstige BKD's en de duale leertrajecten die daaruit volgen. PaperPackSkills zal er op toezien dat veranderingen in competenties worden doorgegeven aan AHOVOKS zodat de betreffende BKD's geüpdated kunnen worden. Vervolgens kan het duaal leertraject van de leerling aangepast worden door het onderwijs.

- **Duurzaamheid**

De sector van papier- en karton maakt gebruik van hernieuwbare bronnen uit duurzame beheerde bossen. Circulaire economie kenmerkt onze sector en er wordt veel aandacht aan besteed. Dit maakt dat de papier- en kartonsector een streepje voor heeft op andere verpakkingsmaterialen die minder duurzaam blijken. Toch is de sector actief bezig met het verbeteren van zijn duurzaamheidsbeleid en zijn ondernemingen actief op verschillende domeinen van duurzaam produceren, aangezien we ook daar een belangrijke rol te vervullen hebben. Er worden zowel maatregelen genomen om de eigen impact op het leefmilieu te verminderen, maar ook de eindproducten die producenten op de markt brengen worden steeds duurzamer.

Het blijft echter een uitdaging voor de sector om producten te ontwerpen die tegelijk de ecologische en economische aspecten combineren, als de eisen van de klanten op esthetisch en technisch vlak inwilligen. Het ecologisch ontwerpen of eco-design zal steeds meer aandacht krijgen

om plastic in het product te vermijden zonder in te boeten aan functionaliteit. Dit betekent voor leerlingen binnen duaal leren dat zij aandachtig moeten zijn voor de ontwerpmogelijkheden van papier- en karton producten, alsook voor druktechnieken, materiaalgebruik, emissiefactoren en het contact wat ontstaat met het product dat verpakt wordt (vb. voeding). Op die manier leren ze de tendensen in te schatten van toekomstige evoluties en verwachtingen van de industrie. Al deze evoluties zullen een invloed hebben op het opleidingsplan van de duale leerling en een invloed hebben op de competenties van het duale traject.

- **KMO's**

De papier- en kartonsector is in België vertegenwoordigd door ongeveer 254 bedrijven, waarvan het merendeel in Vlaanderen gevestigd is. Het overgrote deel van de sector (84%) bestaat uit kleine ondernemingen met minder dan 50 medewerkers. 12% van de bedrijven zijn middelgrote ondernemingen met 50-250 medewerkers en 4% van de bedrijven stelt meer dan 250 medewerkers te werk².

Door de kleinschaligheid van de meeste bedrijven in onze sector, bezitten ze vaak niet over een aparte opleidings- of human resources afdeling. Om die reden proberen we de vele KMO's ondersteuning te bieden via onze nieuwsbrieven waar we de belangrijkste informatie verzamelen op het vlak van opleiding, HR, subsidies, tewerkstellingsmaatregelen, ... Via ons opleidingsaanbod en de bijbehorende subsidies proberen we de administratie en kosten voor de werkgevers ook te verlagen. We bereiken de afgelopen jaren meer en meer bedrijven door onze aanpak van persoonlijke e-mails, nieuwsbrieven, bedrijfsbezoeken, ... Ook voor duaal leren zullen we op die manier KMO's trachten te bereiken en overtuigen van de meerwaarde van het opleiden van jongeren op de werkvloer. Aangezien KMO's over minder tijd en middelen beschikken, zal het sectorfonds hen zoveel als mogelijk ondersteunen binnen duaal leren. Zo zullen we bv. de administratieve last beperken door de erkenningsaanvragen voor hen in orde te brengen en kunnen kmo's (maar ook grote ondernemingen) genieten van 100% subsidie voor de mentoropleiding. KMO's hebben door hun kleinschaligheid wel als troef dat ze een persoonlijke aanpak kunnen hanteren en leerlingen de kans kunnen bieden om snel zelfstandigheid te verwerven.

- **Tewerkstelling**

De werknemers van de sector zijn ondergebracht in de paritaire comités 136 (arbeiders) en 222 (bedienden). De tewerkstelling in de sector van papier- en kartonbewerking is gedaald van 9.323 loontrekkenden in 2010 tot 8372 loontrekkenden in 2019 (zie tabel 1). Onder meer door de grote uitstroom van oudere werknemers wil de papier- en kartonbewerkende sector volop inzetten op duaal leren om de instroom te versterken.

Uit het Vacature rapport 2013-2019 blijkt dat de prepresser/vormgever, drukkers, drukafwerkers (stansers en vouwplakkers) en digital print operatoren de meest gevraagde profielen in 2019 waren.

Tabel 2: Evolutie werknemerspopulatie voltijds/deeltijds regime pc 136 en pc 222

Papier- en kartonsector		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Paritair comité 136 papier- en kartonbewerking	Voltijds	6.000	5.845	5.608	5.403	5.273	5.235	5.192	4.991	5.044	5.275
	Deeltijds	766	779	768	727	770	815	758	727	727	788
	Totaal	6.766	6.624	6.376	6.130	6.043	6.050	5.950	5.718	5.771	6.063
Paritair comité 222 papier- en kartonbewerking	Voltijds	2.106	2.074	2.018	1.974	1.989	1.934	1.913	1.813	1.835	1.882
	Deeltijds	451	439	412	407	385	409	427	427	416	427
	Totaal	2.557	2.513	2.430	2.381	2.374	2.343	2.340	2.240	2.251	2.309
Totaal papier- en kartonsector		9.323	9.137	8.806	8.511	8.417	8.393	8.290	7.958	8.022	8.372

Bron: www.steunpuntwerk.be

² Volgens de Europese definitie van KMO

- Diversiteit bij de werknemers

- Opleidingsniveau

Het merendeel van de arbeiders in onze sector is laag tot midden geschoold (geen hoger onderwijs), maar algemeen kan gesteld worden dat het opleidingsniveau van de werknemers in onze sector stijgt. Door de hedendaagse tendens op de arbeidsmarkt anno 2020 waar techniek en digitalisering in de meeste sectoren aan kracht wint, heerst er een grote schaarste wat betreft technisch geschoolde werknemers zoals elektromechaniciëns, elektriciëns, drukkers, We hopen met duaal leren onze sector opnieuw op de kaart te zetten en jongeren aan te moedigen om voor deze beroepen te kiezen.

- Leeftijd

Zowel bij de bedienden als bij de arbeiders situeert het merendeel van de werknemers zich in de leeftijdsgroep tussen 25 en 49 jaar (zie tabel 3). De tweede grote groep werknemers situeert zich bij de 50-plussers. Dit toont aan dat de algemene vergrijzing van de Belgische bevolking niet voorbij gaat aan de papier- en kartonbewerkende industrie. De meeste ondernemingen worden op dit moment geconfronteerd met een belangrijke uitstroom van werknemers, en gezien het grote aantal werknemers tussen 25 en 49 jaar zal deze trend zich de komende jaren verder zetten. Als reactie op deze uitdaging, dienen bedrijven momenteel extra in te zetten op kennisoverdracht van oudere werknemers naar jongere werknemers opdat belangrijke kennis niet verloren gaat. Daarnaast is het belangrijk dat de ondernemingen nadenken over mogelijkheden om deze grote groep van werknemers zo lang mogelijk werkbaar en gemotiveerd aan het werk te houden. Oudere werknemers met uitgebreide ervaring en kennis zijn de ideale mentor voor leerlingen binnen duaal leren. Tevens motiveer je op deze manier oudere werknemers in hun nieuwe opdracht als mentor. Een bijkomende uitdaging die gepaard gaat met de uitstroom van veel werknemers de komende jaren, is de nood aan nieuwe werknemers om deze problematiek op te vangen. In vergelijking met 2010 kent de sector een lichte daling van werknemers jonger dan 25 jaar, maar er is sinds 2016 ook een lichte groei waar te nemen (zie tabel 3). Duaal leren kan hierbij ook een belangrijke rol spelen om de instroom in de sector terug te versterken.

Tabel 3: evolutie leeftijd populatie pc 136 en pc 222

Papier- en kartonsector		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Paritair comité 136 papier- en kartonbewerking	-25 jaar	428	367	362	329	300	301	269	248	261	309
	25-49 jaar	4.944	4.799	4.527	4.245	4.061	3.937	3.794	3.547	3.458	3.571
	50+ jaar	1.394	1.458	1.487	1.556	1.682	1.812	1.887	1.923	2.052	2.183
	Totaal	6.766	6.624	6.376	6.130	6.043	6.050	5.950	5.718	5.771	6.063
Paritair comité 222 papier- en kartonbewerking	-25 jaar	48	58	46	37	46	50	37	41	31	46
	25-49 jaar	1.903	1.813	1.729	1.689	1.625	1.558	1.542	1.414	1.386	1.410
	+50 jaar	606	642	655	655	703	735	761	785	834	853
	Totaal	2.557	2.513	2.430	2.381	2.374	2.343	2.340	2.240	2.251	2.309
Totaal papier- en kartonsector		9.323	9.137	8.806	8.511	8.417	8.393	8.290	7.958	8.022	8.372

Bron: www.steunpuntwerk.be

- Impact COVID-19

In het algemeen kunnen we concluderen dat onze sector heeft geleden (en nog steeds lijdt) onder de COVID-19 crisis, maar dat de sector zich ook herpakt en de goede richting uitgaat. We hopen dat de bedrijven verder gespaard blijven van teleurstellingen en dat de cijfers zullen normaliseren.

Er kan moeilijk ingeschat worden welke impact pandemieën kunnen hebben op duaal leren. Mogen bedrijven open blijven? Mogen leerlingen nog vanuit de school naar een leerwerkplek gaan? Dergelijke beslissingen worden door de verschillende overheden, scholen, netten en koepels vastgelegd.

Van thuis uit leren drukken in offsetrotatie, flexorotatie, digitaal drukken, ... is technisch niet mogelijk. Indien een leerbedrijf in technische werkloosheid valt die van korte duur is, kan de overeenkomst van de leerling tijdelijk geschorst worden en nadien weer worden verdergezet. Indien de technische werkloosheid van lange duur is, kan eventueel gekeken worden om de overeenkomst binnen het betreffende bedrijf te beëindigen en herop te starten binnen een andere erkende (of nog te erkennen) onderneming.

GRAFOC en PaperPackSkills zullen bedrijven en leerlingen informeren welke veiligheidsmaatregelen er moeten genomen worden om onder optimale omstandigheden het leertraject op de werkvloer te laten doorgaan.

GRAFOC en PaperPackSkills zullen in geval van een corona uitbraak bedrijven verwijzen naar de info op <https://www.syntravlaanderen.be/duaal-leren/coronavirus> voor de meest up-to-date informatie. GRAFOC en PaperPackSkills zullen het bedrijf en de school bijstaan om de best passende oplossing te zoeken voor de duale leerling.

1.3 Huidige situatie duaal leren in de Grafische en Papier-en kartonbewerkende sector

De grafische sector scoort voorlopig niet goed op het gebied van duaal leren. In het schooljaar 2018-2019 is er slechts 1 duale overeenkomst afgesloten. Hetzelfde geldt voor de papier-en kartonbewerkende sector: in het schooljaar 2019-2020 is er slechts 1 duale overeenkomst gestart en slechts 5 vestigingen in Vlaanderen zijn erkend tot op heden.

De laatste update die we hebben ontvangen via AGODI is dat zes leerlingen van GO! Talentenschool Campus Zenit problemen ondervonden bij het zoeken naar een leerbedrijf voor de opleiding Digitaal drukken in de Printmedia/Papier-en kartonverwerking Duaal. Er zijn op heden drie leerbedrijven erkend voor deze richting, en deze behoren allen tot de Grafische sector. Leerlingen hadden moeilijkheden om een leerbedrijf te vinden doordat de erkende ondernemingen afhaakten omwille van corona. In het algemeen zijn er onvoldoende leerbedrijven waarbinnen leerlingen aan de slag kunnen. De sociale partners van de grafische en papier-en kartonbewerkende sector zijn er van overtuigd dat duaal leren een oplossing kan bieden om grafische opleidingen te kunnen blijven inrichten en in de toekomst de instroom naar de arbeidsmarkt te verhogen. Bijgevolg zullen we sterk inzetten op de prospectie van potentiële leerbedrijven. Met het Sectoraal Partnerschap zullen we bedrijven beter opvolgen en ondersteunen bij moeilijkheden (zoals bv. de coronacrisis).

- **Huidige situatie duaal leren**

Aantal unieke vestigingen in Vlaanderen per jaar van erkenning (8 april 2020)

Aantal unieke vestigingen per partnerschap en sector					
Partnerschappen en Sectoren	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	op 8/4/'20
Vlaams Partnerschap					
Grafische sector	4	4	8	3	19
Karton en papier	1		4		5

Cumulatief aantal unieke vestigingen in Vlaanderen (8 april 2020)

Cumulatief aantal unieke vestigingen per partnerschap en sector				
Partnerschappen en Sectoren	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Vlaams Partnerschap				
Grafische sector	4	8	16	19
Karton en papier	1	1	5	5

Aantal unieke mentoren per jaar van erkenning in Vlaanderen (8 april 2020)

Aantal unieke mentoren naar partnerschap en sector					
Partnerschap en sector	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	aantal 8/4/'20
Vlaams Partnerschap					
Grafische sector	4	16	14	5	39
Karton en papier	2		7		9

Cumulatief aantal unieke mentoren in Vlaanderen (8 april 2020)

Cumulatief aantal unieke mentoren				
Partnerschappen en sectoren	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Vlaams Partnerschap				
Grafische sector	4	20	34	39
Karton en papier	2	2	9	9

Aantal gestarte overeenkomsten duaal leren in Vlaanderen (8 april 2020)

Aantal gestarte overeenkomsten Duaal Leren naar partnerschap en sector					
Partnerschap en sector	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	aantal 8/4/'20
Vlaams Partnerschap					
Grafische sector				2	2
Karton en papier				1	1

Aantal gestarte overeenkomsten leren en werken in Vlaanderen (8 april 2020)

Aantal gestarte overeenkomsten L&W naar partnerschap en sector					
Rijlabels	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	aantal 8/04/2020
Vlaams Partnerschap					
Grafische sector	2	5	1		8
Karton en papier			4		4

Aantal ingediende erkenningsaanvragen in Vlaanderen (8 april 2020)

Ingediende erkenningsaanvragen per partnerschap, sector					
Partnerschappen en Sectoren	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	aantal 8/04/2020
Vlaams Partnerschap					
Grafische sector	9	14	21	4	48
Karton en papier	7	1	7		15

- **Duale trajecten**

In het schooljaar 2019 - 2020 hebben er 2 duale trajecten gelopen nl. de standaardtrajecten Offsetrotatie-en flexodrukker duaal en Operator digitaal drukken in de printmedia/papier-en kartonverwerking duaal. Deze trajecten werden enkel in het secundair onderwijs ingericht. In totaal bieden 4 scholen de opleiding Offset en flexodrukker duaal aan en volgt 1 leerling deze opleiding binnen het schooljaar 20-21. Voor de opleiding Operator digitaal drukken in de

printmedia/papier-en kartonverwerking duaal bieden eveneens 4 scholen de opleiding aan en volgen 7 leerlingen deze opleiding binnen het schooljaar 20-21.

In het schooljaar 2020 - 2021 streven de sociale partners van de grafische en papier- en kartonsector er naar om het duaal traject meerkleurendrukken en drukafwerken uit te rollen.

- **Trajecten Leren en Werken**

In het huidig schooljaar 2020-2021 volgen 9 leerlingen het traject Drukafwerker binnen Leren en Werken.

2. Uitdagingen en opportuniteiten duaal leren

De grafische en papier-en kartonbewerkende sector zijn sectoren in verandering waar technologische evoluties uitermate snel gaan.

- **Uitdagingen**

De Grafische en Papier en kartonsector staat in zijn kinderschoenen wat betreft duaal leren. Onze grootste uitdaging op dit moment is het bekend maken van de duale trajecten en het uitbreiden van het aantal leerwerkplekken in Vlaanderen.

- a. **Uitrusting printmedia scholen en VDAB opleidingscentrum**

Vlaanderen telt nu nog 18 grafische scholen - van BuSO tot Bachelor - en 1 VDAB opleidingscentrum voor werkzoekenden waar een vorm van drukken en drukafwerken wordt gegeven. De grafische apparatuur die in deze scholen en bij VDAB staan, zijn minder sterk onderhevig aan slijtage als in bedrijven en behoudt langer zijn educatieve waarde, maar ook aan deze machines is een zekere 'houdbaarheidsdatum' verbonden. Momenteel slagen VDAB en scholen er nog steeds in om hun cursisten en leerlingen een voldoende sterke basis te geven zodat de leerlingen tijdens hun stage in bedrijven het echte werk kunnen aanleren op de werkvloer.

GRAFOC en PaperPackSkills zijn er zich van bewust dat de investeringen om een printmedia opleiding draaiende te houden groot zijn t.o.v. het aantal leerlingen. Een bijsturing of hervorming van de printmedia opleidingen is dan ook een optie die moet bekeken worden.

- b. **Technologische evolutie**

Offsetdrukken (vellen en rotatie), flexo, ... zijn druktechnieken die de komende decennia zullen blijven bestaan. Omwille van een grote verscheidenheid geprinte/gedrukte producten, aantal geproduceerde exemplaren, ... wint digitaal drukken nog meer aan belang. Naast de klassieke digitale druktechnieken, inkjet en xerografie, zal nanotechnologie zijn intrede doen in de printsector.

Inkjet is ondertussen een relatief oude productietechniek maar ook hierin blijft de technologische evolutie verder gaan.

We zullen de technologische evoluties opvolgen en bekijken wat de impact zal zijn op de competenties. Indien er veranderingen in competenties worden vastgesteld kunnen deze doorgegeven worden aan AHOVOKS zodat de betreffende BKD's geüpdatet kunnen worden. Vervolgens kan het duaal leertraject van de leerling aangepast worden.

c. Bereik KMO's

De grafische en papier-en kartonbewerkende sectoren kenmerken zich door een groot aantal KMO's. Door de kleinschaligheid van de meeste bedrijven bezitten ze vaak niet over een aparte opleidings- of human resources afdeling waardoor de drempel naar duaal leren hoger kan liggen dan voor een grote onderneming. We bereiken de afgelopen jaren meer en meer KMO's door onze aanpak van persoonlijke e-mails, nieuwsbrieven, bedrijfsbezoeken, ... Ook voor duaal leren zullen we op die manier KMO's trachten te bereiken en overtuigen van de meerwaarde van het opleiden van jongeren op de werkvloer. Daarnaast zullen we hen zoveel als mogelijk ondersteunen in wat betreft de administratie van het duaal leertraject alsook in het coördineren van de mentoropleidingen.

● **Opportunities**

De zware investeringen die nodig zijn om in een praktijklokaal drukken (offset, vellen, rotatie, flexo en diepdruk) in te richten zijn (veel) te groot waardoor er naar alternatieve opleidingsvormen moet gekeken worden.

De technologische evolutie biedt hiervoor kansen. Waar vroeger het idee heerste dat leerlingen het beroep van offsetdrukker en drukafwerker in de praktijkruimte moesten leren is de sector er zich van bewust dat het nu anders moet. In een praktijklokaal kan een basis gegeven worden, aangevuld met een degelijke opleiding drukken en/of afwerken op de werkvloer.

GRAFOC en PaperPackSkills adviseren om de opleiding offsetdrukken en drukafwerken te laten evolueren naar het opdoen van basiscompetenties in een school via digitale print/druk en afwerkingsystemen. Het praktijkluik van offsetdrukken en drukafwerken kan op de werkvloer via duaal leren verlopen, aangevuld met een goede opvolging op de werkvloer.

De grafische bedrijven staan van oudsher open voor stages van leerlingen uit het grafisch onderwijs waardoor de stap naar duaal leren eenvoudiger wordt. Ook in de papier-en kartonbewerkende sector hebben bepaalde bedrijven reeds ervaring met stages, waardoor duaal leren binnen deze ondernemingen gemakkelijker ingang kan vinden.

Sectoraal actieplan: visie en acties

Visie

De sterke vergrijzing en ontgroening van de sector vraagt om een verhoogde instroom van gekwalificeerde jongeren in de sector.

De sociale partners van de grafische en papier -en kartonsector willen met het duaal addendum het Printmedia-onderwijs beter afstemmen op de arbeidsmarkt en er voor zorgen dat de schoolverlaters (uit de Printmedia opleidingen) beter zijn voorbereid op een job in de beide sectoren.

Deze afstemming is belangrijk om zowel de kwantiteit als de kwaliteit van instroom van jongeren in de sector te verhogen.

Om er voor te zorgen dat iedere jongere een duaal traject kan volgen in een leerbedrijf gaan GRAFOC en PaperPackSkills het aantal leerbedrijven voor de opleidingen offsetdrukken (in ontwikkeling), drukafwerken (in ontwikkeling), stansen- en vouwplakken (in ontwikkeling), flexo rotatie drukken, offsetrotatie drukken en digital print operator jaarlijks verhogen.

Een kwalitatieve opleiding kan enkel gewaarborgd worden indien de leerwerkplekken kwalitatief zijn. GRAFOC en PaperPackSkills zullen inzetten op kwalitatieve leerwerkplekken door deze te screenen en een mentor opleiding in te richten.

<p>1. Kwantiteit van werkplekken in het secundair onderwijs</p>	<p>Actie 1: GRAFOC en PaperPackSkills gaan bedrijven ondersteunen die hun erkenning als leerwerkplek willen vernieuwen en gaan jaarlijks het aantal leerwerkplekken verhogen</p> <p>Actie 2: GRAFOC en PaperPackSkills gaan een hands-on brochure ontwikkelen voor bedrijven die aan de slag willen gaan met duaal leren</p>
<p>2. Kwaliteit van werkplekken in het secundair onderwijs</p>	<p>Erkennen van leerwerkplekken:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Actie 1: GRAFOC en PaperPackSkills gaan erkenningsaanvragen behandelen <p>Begeleiden van mentoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Actie 1: GRAFOC en PaperPackSkills gaan promotie voeren voor het volgen van een mentoropleiding ● Actie 2: GRAFOC en PaperPackSkills zullen nagaan of de decretale verplichting nageleefd wordt <p>Opvolgen en begeleiden van erkende leerwerkplekken:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Actie 1: GRAFOC en PaperPackSkills zullen tijdens een lopend duaal traject bedrijven bezoeken en ondersteuning bieden waar nodig ● Actie 2: GRAFOC en PaperPackSkills zullen nazorg leveren aan bedrijven die in een duaal traject zijn ingestapt ● Actie 3: GRAFOC en PaperPackSkills zullen goede praktijken duaal in de spotlights zetten <p>Inzetten op samenwerking/kennisdeling tussen onderwijs- en werkpartners:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Actie 1: GRAFOC en PaperPackSkills zullen scholen ondersteunen bij duale trajecten ● Actie 2: GRAFOC en PaperPackSkills zullen samen met scholen didactisch materiaal voor duale opleidingen ontwikkelen
<p>3. Hoger en volwassenen-onderwijs</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Actie 1: GRAFOC en PaperPackSkills zullen hun schouders mee zetten onder de beleidsvoorbereiding (o.a. door deelname aan de klankbordgroep sectoren en bevragingen)

1. Acties met betrekking tot de kwantiteit van werkplekken in het secundair onderwijs

Visie

Uit de bovenstaande cijfers is op te maken dat het aantal erkende leerbedrijven zeer beperkt is. Indien de sector meer leerlingen in een duaal traject wil aantrekken moet er werk gemaakt worden van meer leerwerkplekken. GRAFOC en PaperPackSkills zullen actief inzetten op het verhogen van het aantal leerbedrijven.

Om dit te bewerkstelligen zullen GRAFOC en PaperPackSkills promotie voeren bij nieuwe kandidaat leerbedrijven, reeds erkende leerbedrijven ondersteunen bij de verlenging van hun erkenning en meer leerbedrijven aantrekken. Via een hands-on brochure willen GRAFOC en PaperPackSkills bedrijven ondersteunen in duale trajecten.

Acties: Kwantiteit van werkplekken in het secundair onderwijs

 Actie 1: GRAFOC en PaperPackSkills gaan elk hun bedrijven ondersteunen die hun erkenning als leerwerkplek willen vernieuwen en gaan jaarlijks het aantal leerwerkplekken verhogen	
Omschrijving	De 21 ondernemingen die tussen 2016 en 2019 een erkenning hebben gekregen als leerwerkplek duaal zullen gecontacteerd worden. Indien de sector meer leerlingen in een duaal traject wil aantrekken moet er werk gemaakt worden van meer leerwerkplekken. GRAFOC en PaperPackSkills zullen actief inzetten op het verhogen van het aantal leerbedrijven.
Timing	Deze actie zal in 2021 en 2022 doorgaan
Betrokken partners	Individuele bedrijven uit beide sectoren
Inspanningsverbintenissen	<ul style="list-style-type: none">• GRAFOC en PaperPackSkills zullen, telkens voor hun betreffende sector, nagaan of de 21 ondernemingen hun erkenning willen verlengen.• GRAFOC en PaperPackSkills zullen in kaart brengen waar volgens de bedrijven verbeterpunten zijn in de huidige vorm van duaal leren.• GRAFOC en PaperPackSkills zullen de opmerkingen in kaart brengen en dit communiceren op het intersectoraal partnerschap.• PaperPackSkills blijft de klankbordgroep sectoren in het secundair onderwijs opvolgen.

	<ul style="list-style-type: none"> • GRAFOC en PaperPackSkills zullen via diverse kanalen zoals o.a. nieuwsbrieven, telefonische prospectie, bedrijfsbezoeken, ... promotie voeren voor duaal leren. • GRAFOC en PaperPackSkills zullen jaarlijks via o.a. telefonische prospectie bedrijven contacteren om na te gaan of ze open staan voor duaal leren. We zullen samen 80 bedrijven contacteren in 2021 en 50 in 2022. • GRAFOC en PaperPackSkills zullen de bedrijven die geregistreerd staan op printmediastages.be contacteren om na te gaan of ze open staan voor duaal leren. • GRAFOC en PaperPackSkills streven er naar om 20% van de gecontacteerde bedrijven aan te zetten om duaal leerbedrijf te worden. • GRAFOC en PaperPackSkills zullen o.a. via mail scholen informeren welke bedrijven kandidaat leerbedrijf zijn
--	--

 Actie 2: GRAFOC en PaperPackSkills gaan een hands-on brochure ontwikkelen voor bedrijven die aan de slag willen gaan met duaal leren.	
Omschrijving	Een hands-on brochure kan een meerwaarde zijn voor bedrijven om de stap te zetten naar erkend leerbedrijf.
Timing	Deze actie zal in 2021 en 2022 doorgaan
Betrokken partners	Sectoren die over een hands-on brochure beschikken
Inspanningsverbintenissen	<ul style="list-style-type: none"> • GRAFOC en PaperPackSkills zullen het aanbod van hands-on brochures duaal van sectoren (die reeds een brochure hebben) screenen • GRAFOC en PaperPackSkills zullen bekijken of ze een gezamenlijke brochure kunnen ontwikkelen en verspreiden.

2. Acties met betrekking tot de kwaliteit van werkplekken in het secundair onderwijs

Visie

Een kwalitatieve opleiding kan enkel gewaarborgd worden indien de leerwerkplekken kwalitatief zijn. GRAFOC en PaperPackSkills zullen inzetten op kwalitatieve leerwerkplekken door leerwerkplekken in bedrijven te screenen, mentoropleidingen in te richten en na te gaan of er aan de decretale verplichtingen wordt voldaan.

Acties: Kwaliteit van werkplekken in het secundair onderwijs

1. Erkennen van leerwerkplekken

 Actie 1: GRAFOC en PaperPackSkills gaan erkenningsaanvragen behandelen	
Omschrijving	Om een kwalitatieve leerwerkplek te hebben moet een kandidaat leerbedrijf de opleiding kunnen aanbieden waarvoor ze intekent. Het leerbedrijf moet o.a. over het juiste machinepark beschikken, een erkende mentor hebben, ...
Timing	Deze actie zal in 2021 en 2022 doorgaan
Betrokken partners	InduFed, Febelgra, Fespa Belgium en individuele bedrijven uit beide sectoren
Inspanningsverbintenissen	<ul style="list-style-type: none"> • GRAFOC en PaperPackSkills zullen de erkenningsaanvraag van kandidaat leerbedrijven opvolgen. • GRAFOC en PaperPackSkills zullen bedrijfsbezoeken in PC130 en PC136 bedrijven uitvoeren om na te gaan of het bedrijf de opleiding kan aanbieden. • GRAFOC en PaperPackSkills zullen het kandidaat leerbedrijf bijstaan en ondersteunen in het behalen van de erkenning • GRAFOC en PaperPackSkills zullen via de kanalen van InduFed, Febelgra en Fespa Belgium promotie maken voor duaal leren.

2. Begeleiden van mentoren

 Actie 1: GRAFOC en PaperPackSkills gaan promotie voeren voor een mentorenopleiding	
Omschrijving	Een medewerker (mentor) van een bedrijf die nieuwkomers en stagiairs (leerlingen) goed opvangt, coacht, begeleidt en opleidt is een meerwaarde voor het bedrijf en de nieuwkomer. In veel bedrijven zijn de mentoren werknemers die deze taak van nature uit op zich nemen. Hij/zij staat open voor nieuwkomers en is in staat om informatie op een begrijpbare manier over te brengen. Een mentorenopleiding voor deze medewerkers kan een meerwaarde zijn om een nog betere mentor te worden. Deze opleiding kan ook een erkenning zijn van de competenties van deze medewerkers. PaperPackSkills heeft in 2018-2019 reeds 115 mentoren opgeleid via sectorale mentoropleidingen.

Timing	Deze actie zal in 2021 en 2022 doorgaan
Betrokken partners	Opleidingsverstrekkers voor mentorenopleidingen en individuele bedrijven uit beide sectoren
Inspanningsverbintenissen	<ul style="list-style-type: none"> • GRAFOC en PaperPackSkills zullen via diverse kanalen, zoals o.a. nieuwsbrieven, bedrijfsbezoeken, ... promotie voeren voor een (open) opleidingsaanbod mentor. • GRAFOC en PaperPackSkills zullen inzetten op kwalitatieve leerwerkplekken door een mentorenopleiding in te richten. • GRAFOC en PaperPackSkills zullen de bedrijven geregistreerd op printmediastages.be die nog geen erkende mentor hebben, activeren om een mentorenopleiding te volgen. (Zie ook actie 2 in Acties met betrekking tot de kwantiteit van werkplekken in het secundair onderwijs)

 Actie 2: GRAFOC en PaperPackSkills zullen nagaan of de decretale verplichting nageleefd wordt	
Omschrijving	Om de kwaliteit van een leerwerkplek te waarborgen is het belangrijk om na te gaan dat het bedrijf voldoet aan de decretale verplichtingen.
Timing	Deze actie zal in 2021 en 2022 doorgaan
Betrokken partners	Individuele bedrijven uit beide sectoren
Inspanningsverbintenissen	<ul style="list-style-type: none"> • GRAFOC en PaperPackSkills zullen de bedrijven die een erkend leerbedrijf duaal leren zijn opvolgen om na te gaan of ze voldoen aan de decretale verplichtingen duaal leren. • GRAFOC en PaperPackSkills zullen in 2021 en 2022 bekijken of ze eveneens bedrijven die niet tot PC130 of PC136 behoren maar wel de grafische activiteiten drukken en drukafwerken (in alle vormen) uitvoeren kunnen opvolgen. Dit kan onrechtstreeks een meerwaarde zijn om in het algemeen meer leerlingenaantallen te bekomen in de grafische studierichtingen, een beter imago te krijgen van de beroepen, ...

3. Opvolgen en begeleiden van erkende leerwerkplekken

 Actie 1: GRAFOC en PaperPackSkills zullen tijdens een lopend duaal traject bedrijven bezoeken en ondersteuning bieden waar nodig	
Omschrijving	Starten met duaal leren is geen evidentie. Wat zijn de verantwoordelijkheden van het bedrijf? Hoe moeten ze omgaan met een moeilijke leerling? Mag de leerling een vakantiejob doen in

	het bedrijf? Bedrijven hierin ondersteunen kan de drempel verlagen om van start te gaan met duaal leren.
Timing	Deze actie zal in 2021 en 2022 doorgaan
Betrokken partners	Individuele bedrijven uit beide sectoren
Inspanningsverbintenissen	<ul style="list-style-type: none"> • GRAFOC en PaperPackSkills zullen de bedrijven ondersteunen door o.a. een hands-on brochure te ontwikkelen, bedrijfsbezoeken uit te voeren gedurende de looptijd van een duaal traject, ... • GRAFOC en PaperPackSkills zullen in 2021 en 2022 bekijken of ze eveneens bedrijven die niet tot PC130 of PC136 behoren maar wel de grafische activiteiten drukken en drukafwerken (in alle vormen) uitvoeren kunnen ondersteunen.

 Actie 2: GRAFOC en PaperPackSkills zullen nazorg leveren aan bedrijven die in een duaal traject zijn ingestapt	
Omschrijving	Enmaal een bedrijf gestart is met duaal leren is het belangrijk dat het bedrijf (en zijn medewerkers) open blijft staan voor duaal leren. Het opvolgen van werkpunten en goede praktijken kunnen een meerwaarde zijn om duaal leren te verankeren in het bedrijf.
Timing	Deze actie zal in 2021 en 2022 doorgaan
Betrokken partners	Individuele bedrijven uit beide sectoren
Inspanningsverbintenissen	<ul style="list-style-type: none"> • GRAFOC en PaperPackSkills zullen bedrijven opvolgen die een duaal traject hebben afgelegd en de sterktes en de werkpunten in kaart brengen. • GRAFOC en PaperPackSkills zullen deze sterktes en zwaktes bijsturen waar mogelijk en feedback geven aan het sectoraal partnerschap. • GRAFOC en PaperPackSkills zullen in 2021 en 2022 bekijken of ze eveneens bedrijven die niet tot PC130 of PC136 behoren maar wel de grafische activiteiten drukken en drukafwerken (in alle vormen) uitvoeren kunnen ondersteunen.

 Actie 3: GRAFOC en PaperPackSkills zullen goede praktijken duaal in de spotlights zetten	
---	--

Omschrijving	<p>Eenmaal een bedrijf gestart is met duaal leren is het belangrijk dat het bedrijf (en zijn medewerkers) open blijft staan voor duaal leren. Het opvolgen van werkpunten en goede praktijken kunnen een meerwaarde zijn om duaal leren te verankeren in het bedrijf. Bedrijven die tevreden zijn over duale trajecten kunnen als goede praktijk aangehaald worden voor bedrijven die willen starten met duaal leren.</p>
Timing	Deze actie zal in 2022 doorgaan
Betrokken partners	Individuele bedrijven uit beide sectoren
Inspanningsverbintenissen	<ul style="list-style-type: none"> • GRAFOC en PaperPackSkills zullen bedrijven overtuigen om hun ervaringen met duaal leren te communiceren via getuigenissen. • GRAFOC en PaperPackSkills zullen goede praktijken in de spotlight zetten via o.a. digitale en gedrukte nieuwsbrieven, artikels op de website, sociale media, ...

4. Inzetten op samenwerking/kennisdeling tussen onderwijs- en werkpartners

 Actie 1: GRAFOC en PaperPackSkills zullen scholen ondersteunen bij duale trajecten	
Omschrijving	<p>Indien scholen ondersteuning wensen van GRAFOC en PaperPackSkills bij het inrichten van duaal leren kan dit een meerwaarde zijn voor de school, de sector en de bedrijven. GRAFOC en PaperPackSkills kunnen door deze ondersteuning meehelpen om de drempel van duaal leren in de bedrijven te helpen verlagen.</p>
Timing	Deze actie zal in 2021 en 2022 doorgaan
Betrokken partners	Scholen die duaal leren (willen) inrichten
Inspanningsverbintenissen	<ul style="list-style-type: none"> • GRAFOC en PaperPackSkills zullen een aanbod doen van sectorale ondersteuning (o.a. ter beschikking stellen van geïnteresseerde bedrijven duaal leren, ondersteuning en infosessies in de school, sectorale cijfers die aantonen dat er toekomst is voor de gevolgde opleiding, ...) naar scholen, ouders en leerlingen.

 Actie 2: GRAFOC en PaperPackSkills zullen samen met scholen didactisch materiaal voor duale opleidingen ontwikkelen	
Omschrijving	<p>Indien scholen ondersteuning wensen van GRAFOC en PaperPackSkills bij het ontwikkelen van didactisch materiaal (o.a.</p>

	handleiding dual voor bedrijven, werkpostfiches, opleidingsprogramma, ...) van dual leren kan dit een meerwaarde zijn voor de school, de sector en de bedrijven
Timing	Deze actie zal in 2021 en 2022 doorgaan
Betrokken partners	Scholen die dual leren (willen) inrichten
Inspanningsverbintenissen	<ul style="list-style-type: none"> • GRAFOC en PaperPackSkills zullen in samenwerking met scholen een aanbod ontwikkelen van sectoraal didactisch materiaal (o.a. handleiding dual voor bedrijven, werkpostfiches, opleidingsprogramma, ...)

3. Acties naar het hoger en volwassenenonderwijs

Visie

Volwassenenonderwijs is een meerwaarde voor volwassenen die een wending willen geven aan hun loopbaan of sneller uit de werkloosheid willen geraken. GRAFOC heeft in het verleden 6,5 miljoen euro geïnvesteerd in de uitrusting van grafische centra voor het volwassenenonderwijs. De terugval van de harde grafische opleidingen (drukken en afwerken) heeft tot gevolg gehad dat deze opleidingen in het volwassenenonderwijs niet meer worden ingericht in Vlaanderen. Duaal leren kan een oplossing zijn om drukken en afwerken in het volwassenenonderwijs terug op te starten. Ook de papier- en kartonsector ziet mogelijkheden in volwassenenonderwijs om de instroom in de sector te verhogen.

Voorlopig is er nog geen aanbod van grafische duale opleidingen in het hoger volwassenen onderwijs. Indien er nood is aan dergelijke opleiding zullen GRAFOC en PaperPackSkills hun kennis en expertise ter beschikking stellen om deze opleiding mee vorm te geven.

Acties Hoger en- Volwassenenonderwijs

 Actie 1: GRAFOC en PaperPackSkills zullen hun schouders mee zetten onder de beleidsvoorbereiding (o.a. door deelname aan de klankbordgroep sectoren en bevestigingen)	
Omschrijving	PaperPackSkills nam in het verleden reeds deel aan de klankbordgroep secundair onderwijs duaal leren en zal dit ook blijven doen in de toekomst. Uit ervaring weten we dat deze deelname leerrijk is om het beleid rond duaal leren en goede praktijken van andere sectoren op te volgen. In de toekomst zullen GRAFOC en PaperPackSkills ook deelnemen aan de klankbordgroepen duaal in het hoger- en volwassenenonderwijs. Deelname aan klankbordgroepen duaal in het hoger- en volwassenenonderwijs kunnen goede praktijken van opleidingen uit andere sectoren in beeld brengen. Deze opleidingen en sectorale aanpak kunnen richtinggevend zijn om de stap te zetten naar een duaal traject in het hoger volwassenenonderwijs.
Timing	Deze actie zal in 2022 doorgaan
Betrokken partners	Klankbordgroep duaal hoger en- volwassenenonderwijs DWSE
Inspanningsverbintenissen	<ul style="list-style-type: none">• GRAFOC en PaperPackSkills zullen deelnemen aan de klankbordgroepen duaal in het hoger volwassenenonderwijs.• GRAFOC en PaperPackSkills engageren zich om mee te werken aan de beleidsvoorbereiding en om proeftuinen te ondersteunen in HO en VWO

Rode draden

 <p>Intersectorale samenwerking</p>	<p>De beroepen in de grafische sector - GRAFOC (PC130) en PaperPackSkills (PC136) - komen voor in andere sectoren zoals chemie (PC116), Aanvullend paritair comité van de arbeiders (PC100), de bedienden sector cevora (PC200), ...</p> <p>GRAFOC en PaperPackSkills gaan hun krachten bundelen om de overlappende beroepen drukker (offset en flexo), drukafwerker (stanser), drukvoorbereider, ... samen om te vormen tot duaal traject.</p> <p>GRAFOC en PaperPackSkills zullen hun kennis ter beschikking stellen om beroepen die slechts tot één van de sectoren behoort (o.a. vouwplakker, binder, ...) te ontwikkelen en tot een duaal traject uit te werken.</p> <p>GRAFOC en PaperPackSkills zullen deelnemen aan de Klanbordgroep Sectoren vergaderingen waar ze voor uitgenodigd worden.</p> <p>Intersectoraal zal PaperPackSkills in 2021 en 2022 ook deel uitmaken van een lerend netwerk met enkele andere sectoren in het kader van de ESF Oproep 480 Impuls Duaal, met als doel om de afstemming tussen de vraag naar en het aanbod van duale (technische) opleidingen te versterken, of nieuwe duale (technische) opleidingen voor te bereiden en te implementeren.</p>
 <p>Acties als gevolg van de impact van corona (relancetoets)</p>	<p>Wat de exacte impact zal zijn op de economie zal pas over een aantal maanden blijken als er een globaler zicht is op alle feiten en gevolgen.</p> <p>Van 1 januari tot 19 mei registreerden we voor 2020 481 vacatures, ofwel een stijging met 31% (115 vacatures) tegenover 2019. Tot en met 15 maart, het 'officiële' begin van de Corona crisis. Economisch ging het goed als je naar de vacatures kijkt: een stijging van maar liefst 63% (124 vacatures) tegenover het jaar ervoor. In de periode tussen 15 maart en 19 mei was er t.o.v. 2019 een lichte krimp met 6%.</p> <p>We kunnen op zijn minst stellen dat deze cijfers gezien de coronacrisis merkwaardig zijn. Uit het onderzoek dat GRAFOC samen met Febelgra in april 2020 heeft uitgevoerd geeft 67% van de bedrijven aan dat er een omzetsdaling is van meer dan 50%.</p>

60% van de bedrijven gaf ook aan dat mede hierdoor een tijdelijke werkloosheid in het bedrijf is.

Een voorzichtige conclusie is dat het aantal vacatures in zijn totaliteit hoger ligt, maar de impact van de crisis zal pas later uitwijzen wat de echte gevolgen zijn. De meeste bedrijven zetten hun aanwervingen on hold, sommigen danken medewerkers af en helaas zijn er ook ondernemingen die in vereffening gaan of het faillissement zullen aanvragen. (Bron: Impact #Covid19 op vacatures GRAFOC)

De economische toestand na #Covid19 kunnen een invloed hebben op de tewerkstelling en de vraag naar nieuwe medewerkers. Dit heeft mogelijk een invloed op korte termijn maar omwille van de toenemende vergrijzing (zie ook pag. 6 in- en uitstroomgraad) zal de sector nieuwe instroom moeten creëren.

Ook voor de papier- en kartonsector geldt dat de impact van de COVID-19 crisis op de arbeidsmarkt groot is geweest, de economische groei in België heeft duidelijk geleden onder de pandemie³. Al blijkt uit het kwartaalbericht van augustus 2020 van Steunpunt Werk, middenin de 2de 'coronagolf', dat we de impact op de werkzaamheids- en werkloosheidsgraad en de sectorale tewerkstelling op dit moment nog niet volledig kunnen inschatten. Uit de RSZ gegevens van het 1de en 2de trimester blijkt dat er in onze sector een daling was van 10% van de tewerkstelling bij de arbeiders en 15% van de tewerkstelling bij de bedienden, telkens al dan niet onder een vorm van tijdelijke werkloosheid. De sector hoopt om in het 4de kwartaal terug 'normale' tewerkstellingscijfers te zien en verwacht op jaarbasis uit te komen op een 7-8% verlies van tewerkstelling bij de arbeiders. De impact van de crisis op de eindejaarsperiode is hierbij nog af te wachten, want een deel van onze producten zijn cadeau gelinkt, waarbij de vraag is in welke mate deze productie gaat lijden onder de (gedeeltelijke) quarantaine en de al dan niet annulering van eindejaarsdiners, horeca, familiefeesten, ...

In het algemeen kunnen we concluderen dat onze sector heeft geleden (en nog steeds lijdt) onder de COVID-19 crisis, maar dat de sector zich ook herpakt en de goede richting uitgaat. We hopen dat de bedrijven verder gespaard blijven van teleurstellingen en dat de cijfers zullen normaliseren.

Er kan moeilijk ingeschat worden welke impact pandemieën kunnen hebben op duaal leren. Mogen bedrijven open blijven? Mogen leerlingen nog vanuit de school naar een leerwerkplek gaan? Dergelijke beslissingen worden door de verschillende overheden, scholen, netten en koepels vastgelegd.

³ Kwartaalbericht Vlaamse arbeidsmarkt Augustus 2020, Steunpunt Werk

	<p>Van thuis uit leren drukken in offsetrotatie, flexorotatie, digitaal drukken, ... is technisch niet mogelijk. Indien een leerbedrijf in technische werkloosheid valt die van korte duur is, kan de overeenkomst van de leerling tijdelijk geschorst worden en nadien weer worden verdergezet. Indien de technische werkloosheid van lange duur is, kan eventueel gekeken worden om de overeenkomst binnen het betreffende bedrijf te beëindigen en herop te starten binnen een andere erkende (of nog te erkennen) onderneming.</p> <p>GRAFOC en PaperPackSkills zullen in geval van een corona uitbraak bedrijven verwijzen naar de info op https://www.syntravlaanderen.be/duaal-leren/coronavirus voor de meest up-to-date informatie. GRAFOC en PaperPackSkills zullen het bedrijf en de school bijstaan om de best passende oplossing te zoeken voor de duale leerling.</p> <p>GRAFOC en PaperPackSkills zullen bedrijven en leerlingen informeren welke veiligheidsmaatregelen er moeten genomen worden om onder optimale omstandigheden het leertraject op de werkvloer te laten doorgaan.</p>
 <p>Acties die bijdragen tot het optimaliseren/ vernieuwen van de werking</p>	<p>De zware investeringen die nodig zijn om in een praktijklokaal offsetdrukken (vellen, rotatie, flexo en diepdruk) in te richten zijn (veel) te groot waardoor er naar alternatieve opleidingsvormen moet gekeken worden.</p> <p>De technologische evolutie biedt hiervoor kansen. Waar vroeger het idee heerste dat leerlingen het beroep van offsetdrukker en drukafwerker in de praktijkruimte moesten leren is de sector er zich van bewust dat het nu anders moet. In een praktijklokaal kan een basis gegeven worden, aangevuld met een degelijke opleiding drukken en/of afwerken op de werkvloer.</p> <p>GRAFOC en PaperPackSkills adviseren om de opleiding offsetdrukken en drukafwerken te laten evolueren naar het opdoen van basiscompetenties in een school via digitale print/druk en afwerkingsystemen. Het praktijkluik van offsetdrukken en drukafwerken kan op de werkvloer via duaal leren verlopen, aangevuld met een goede opvolging op de werkvloer.</p>

Resultaatsverbintenissen

Resultaatsverbintenis	2021	2022
Aantal plaatsbezoeken (per jaar) in het kader van erkenning en opvolging van leerwerkplekken	40	40
Aantal telefonische contacten (per jaar) in het kader van erkenning en opvolging van leerwerkplekken	80	50
Aantal op te volgen mentoren	50	

Ook 'virtuele' bezoeken kunnen in rekening gebracht worden. Dit zijn online vergaderingen van **een 2-tal uur**. Deze virtuele bezoeken tellen voor 1/4de werkdag (twee virtuele bezoeken staan dus gelijk aan 1 plaatsbezoek). Tijdens periodes waarin het omwille van wettelijke restricties op het vlak van de pandemie covid-19 crisis niet mogelijk is om fysiek langs te gaan op de werkplek, staat een virtueel bezoek gelijk aan een plaatsbezoek (telt dus 1/2de werkdag).

Budgetcategorieën

Budgetcategorie 1

GRAFOC en PaperPackSkills zullen in 2021 en 2022 jaarlijks gezamenlijk 40 plaatsbezoeken uitvoeren. Dit komt overeen met jaarlijks 20 voltijdse werkdagen.

Het zwaartepunt van de telefonische contacten ligt in 2021 in een zoektocht naar bedrijven die een erkenning van leerbedrijf willen behalen. GRAFOC en PaperPackSkills zullen in 2021 jaarlijks gezamenlijk 80 telefonische contacten uitvoeren. Dit komt overeen met 8 voltijdse werkdagen in 2021. In 2022 zullen GRAFOC en PaperPackSkills jaarlijks gezamenlijk 50 telefonische contacten uitvoeren. Dit komt overeen met 5 voltijdse werkdagen in 2022.

Budgetcategorie 2

GRAFOC en PaperPackSkills zullen in 2021 en 2022 gezamenlijk 50 mentoren opleiden.

Algemene bepalingen inzake financiering, beëindiging, wijziging, evaluatie, controle en toezicht van de overeenkomst

Financiering

Twintig procent van het in artikel 1 vermelde bedrag wordt uitbetaald in zoverre de resultaatsverbintenissen zijn behaald. Als een resultaatsverbintenis niet wordt behaald, wordt de twintig procent a rato van het aantal behaalde resultaatsindicatoren uitbetaald.

Beëindiging

Het addendum wordt afgesloten voor een periode van 2 jaar. Het addendum kan niet stilzwijgend worden verlengd.

Het addendum eindigt hetzij bij het verstrijken van de looptijd, hetzij bij onderlinge overeenkomst tussen de partijen, hetzij door opzegging. De partijen kunnen op elk moment het addendum opzeggen, mits ze een opzegtermijn van 6 maanden in acht nemen. De kennisgeving van de opzegging gebeurt per aangetekende brief. De opzeggingstermijn begint te lopen vanaf de eerste werkdag na de kennisgeving. Het addendum kan door de Vlaamse Regering worden beëindigd zonder inachtnaam van een opzegtermijn en zonder dat het aanleiding kan geven tot de betaling van een vergoeding als het algemeen belang dat in buitengewone omstandigheden vereist. Als bij de evaluatie door het departement Werk en Sociale Economie wordt vastgesteld dat de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties op ernstige wijze tekortschieten in de verwezenlijking van de beoogde doelstellingen, kan de Vlaamse Regering het addendum eenzijdig beëindigen zonder opzegtermijn en zonder dat het aanleiding kan geven tot de betaling van een vergoeding.

Evaluatie

Het departement Werk en Sociale Economie voorziet richtlijnen voor de inhoudelijke en financiële rapportage. Bij de opvolgingsmomenten en evaluaties wordt nagegaan of de aangegane verbintenissen ook effectief zijn bereikt.

Controle en toezicht

De sociaalrechtelijke inspecteurs van het departement Werk en Sociale Economie zijn belast met het toezicht op de naleving van de bepalingen van deze overeenkomst.

Opgemaakt in drie originele exemplaren waarvan elke partij een exemplaar ontvangt te Brussel op

Namens de Vlaamse Regering,

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

Namens de sociale partners van de Grafische sector,
met als vertegenwoordigers voor de werkgevers:

Mevrouw Ilse STRAETMAN,
Voorzitter raad van bestuur GRAFOC vzw,
Vertegenwoordiger Vlaamse nieuwsmedia,
HR Manager Printing Partners Beringen

De heer Denis GEERS,
Voorzitter raad van bestuur Febelgra vzw,
CEO Graphius

met als vertegenwoordigers voor de werknemers:

De heer Jef BOONEN,
Ondervoorzitter GRAFOC vzw,
Secretaris ACV, Bouw, Industrie & Energie

De heer Jan MEEUWENS,
Bestuurder GRAFOC vzw,
Federaal Secretaris BBTK

En namens de sociale partners van de Papier- en kartonbewerkende sector
met als vertegenwoordigers voor de werkgevers:

Mevrouw Lieve VANLIERDE,
Secretaris-Generaal Federatie der Papier- en kartonbewerkende bedrijven

Met als vertegenwoordigers voor de werknemers:

De heer Frank BORLOO,
Regionaal secretaris ACV-Bouw-Industrie-Energie

De heer Erik DECOO,
Nationaal sectoraal verantwoordelijke ACLVB

De heer Olivier VAN DEN EYNDE,
secretaris ABVV-Algemene Centrale